
Bhagavana Shivasya Tantrika Upasana

भगवान शिवस्य तान्त्रिक उपासना

Document Information

Text title : Bhagavana Shivasya Tantrika Upasana

File name : shivopAsanA.itx

Category : shiva

Location : doc_shiva

Proofread by : Aruna Narayanan

Latest update : December 24, 2021

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 24, 2023

sanskritdocuments.org

ભગવાન શિવસ્ય તાન્ત્રિક ઉપાસના

ધ્યાયેન્નિત્યં મહેશં રજતગિરિનિભં ચારુ-ચન્દ્રાવતંસં,
રતાકલ્પોજ્જવલાડ્ગં પરશુ-મૃગ-વરાભીતિહસ્તં પ્રસન્નમ્ ।
પદ્માસીનં સમન્તાત્ સ્તુતમમરગણૈર્વ્યાઘ્રકૃત્તિં વસાનં,
વિશ્વાદ્યં વિશ્વવન્દ્યં નિખિલભયહરં પચ્ચવક્રં ત્રિનેત્રમ્ ॥

ઇસ ધ્યાન પદ્ય કે અનુસાર હિમગિરિ કે સમાન, ચક્રધર, રત
જૈસી ઉજ્જવલ દેહ, ચારોં હાર્થોં મેં પરશુ, મૃગ, વર ઔર અભય
મુદ્રા કો ધારણ કિએ હુએ, પ્રસન્ન, પદ્મ પર વિરાજમાન, દેવગણોં સે
સ્તુત વ્યાઘ્રચર્મ પહને હુએ સર્વાદિ, સર્વવન્દ્ય, સમસ્ત શ્રમહારી,
પચ્ચમુખ એવં ત્રિનેત્ર રૂપ શિવ પ્રસિદ્ધ હૈં । કિન્તુ એક મુખ
ઔર એકાદશમુખ શ્રી શિવ કો ભી માના ગયા હૈં । શિવોપાસના કે લિએ
પચ્ચાક્ષર અથવા ષડક્ષર-મન્ત્ર “ ઐ નમઃ શિવાય ” કી સર્વોપરિ
મહત્તા હૈં । યહ પચ્ચમહાકૂલ-પ્રદ હૈં । હેતવે જગતામેવ
સંસારાર્ણવ-સેતવે । પ્રભવે સર્વવિદ્યાનાં શમ્ભવે ગુરવે નમઃ ।
ઇસકે અનુસાર શિવ સમસ્ત વિદ્યાઓં કે અધિપતિ હૈં ઔર સબ કે ગુરુ
હૈં । આગમોં કી સૃષ્ટિ હી શિવ ઔર પાર્વતી કે દ્વારા સંવાદ કે રૂપ
મેં હુઈ હૈં ।

રુદ્રયામલ મેં “પાર્થિવ-પૂજા” કો સભી વિદ્યાઓં કી સાધના કા
અધિકાર-પ્રાપ્ત કરને કા આધાર” માના હૈં । અતઃ યહાં હમ ઉસકા પૂજા-
વિધાન પ્રસ્તુત કર રહે હૈં- “પાર્થિવ-પૂજા” વિધાન સહુલ્ય-
”અદૈત્યાદિ” (પૂરા સહુલ્ય બોલકર) મમ (અમુક) દેવતા પૂજનાધિકા
રસિદ્ધ્યર્થ પાર્થિવલિડ્ગપૂજનમહં કરિષ્યે । ઐસા સહુલ્ય
કરકે મૃત્તિકા કે સ્થાન પર ભૂમિ કી પ્રાર્થના કરે-

ઐ સર્વાધારધરે દેવિ ત્વદ્રૂપાં મૃત્તિકામિમામ્ ।
ગ્રહીષ્યામિ પ્રસન્ના ત્વં લિડ્ગાર્થ ભવ સુપ્રભે ॥

एष पद्य से प्रार्थना करके “ ॐ हराय नमः” बोलते लुम्बे पवित्र स्थान से स्वच्छ मिट्टी ग्रहण करे । फिर “ ॐ मलेश्वराय नमः” एष मन्त्र से उसे सान्ध ले । “ ॐ शूलपाणये नमः” बोलकर अपने सामने पीठ पर शिवलिङ्ग बनाकर रखे । उसके बाद “ ॐ ” मन्त्र से तीन प्राणायाम करे और पूजन के लिये विनियोग करे ।

विनियोग - अस्य श्रीसाम्बसदाशिव पूजन मन्त्रस्य वामदेव ऋषिः पङ्क्तिश्छन्दः श्रीशिवो देवता ॐ बीजं नमः शक्तिः शिवाय कीलकं मम श्रीसाम्बसदाशिव प्रीत्यर्थं पूजने विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यास -

वामदेव ऋषये नमः (शिरसि),
पङ्क्तिश्छन्दसे नमः (मुष्पे),
श्रीशिवदेवतायै नमः (हृदये),
ॐ बीजाय नमः (गुह्ये),
नमः शक्तये नमः (पादयोः),
शिवाय कीलकाय नमः (नाभौ),
विनियोगाय नमः (सर्वाङ्गो) ।

करन्यासः-

ॐ ॐ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।
ॐ नं तर्जनीभ्यां स्वाहा ।
ॐ मं मध्यमाभ्यां वषट् ।
ॐ शिं अनामिकाभ्यां लुम् ।
ॐ वां कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ।
ॐ यं करतल करपृष्ठाभ्यां हट् ।

हृदयादिन्यासः-

ॐ ॐ हृदयाय नमः ।
ॐ नं शिरसे स्वाहा ।
ॐ मम् शिभायै वषट् ।
ॐ शिं कवचाय लुम् ।
ॐ वां नेत्रत्रयाय वौषट् ।
ॐ यं अस्त्राय हट् ॥

ध्यानम्-

શાન્તં પદ્માસનસ્થં શશિધરમુકુટં પગ્થવકૃત્રં ત્રિનેત્રં,
શૂલં વજ્રં ચ ખડ્ગં પરશુભયદં દક્ષભાગે વહન્તમ્ ।
નાગં પાશં ચ ઘણ્ટાં પ્રલયહૃતવહલં સાક્રુશં વામભાગે,
નાનાલકુારદીપં સ્ફુટિકમણિનિભં પાર્વતીશં નમામિ ॥

ઇસ સે ધ્યાન કરકે માનસ ઉપચારોં સે પૂજન કર પાત્રસ્થાપના કરે
। તત્પશ્ચાત્ ચૈતન્યમૂર્તિકલ્પના પુષ્પાઞ્જલિ દ્વારા કર કે ‘ઠં
પિનાકપાણે સામ્બ ઇહાગચ્છાગચ્છ, ઇહ તિષ્ઠ તિષ્ઠ સન્નિધત્સ્વ
મમેષ્ટં સાધય પૂજાં ગૃહાણ હૂં પિનાકપાણયે નમઃ.’ ઇસકે દ્વારા
આવાહન તથા પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરે ઔર ઇસ સ્તોત્ર કા પાઠ કરે-

ઠં સર્વજ્ઞા જ્ઞાન-વિજ્ઞાન-પ્રદાનૈક-મહાત્મને ।
નમસ્તે દેવદેવેશ સર્વભૂત-હિતે રત ॥ ૧ ॥

અનન્તકીર્તિ-સમ્પન્ન અનેકાસન-સંસ્થિત ।
અનેકકાન્તિ-સંયોગ પરમેશ નમોઽસ્તુ તે ॥ ૨ ॥

પરાત્પર મદાતીત ઉત્પત્તિ-સ્થિતિ-કારક ।
સર્વાર્થસાધનોપાય વિશ્વેશ્વર નમોઽસ્તુ તે ॥ ૩ ॥

સ્વભાવ-નિર્મલાભોગ સર્વવ્યાધિ-વિનાશન ।
યોગિ-યોગિ-મહાયોગિ-યોગીશ્વર નમોઽસ્તુ તે ॥ ૪ ॥

યહ સ્તોત્ર પઠઃકર શિવજી કો પ્રણામ કરે તથા “ઠં નમઃ શિવાય”
ઇસ મન્ત્ર સે પ્રતિષ્ઠાપિત લિડ્ગ કી સ્નાનાદિ-પૂજા કરે । તદનન્તર પીઠ
પર અપને સામને સે અષ્ટમૂર્તિ શિવ કી ગન્ધાક્ષત દ્વારા નીચે બતાયે
મન્ત્રોં કો બોલતે હુએ પૂજા કરે-

૧. ઠં શર્વાય ક્ષિતિમૂર્તયે નમઃ ।
૨. ઠં ભવાય જલમૂર્તયે નમઃ ।
૩. ઠં રુદ્રાયાગ્નિમૂર્તયે નમઃ ।
૪. ઠં ઉગ્રાય વાયુમૂર્તયે નમઃ ।
૫. ઠં ભીમાયાકાશમૂર્તયે નમઃ ।
૬. ઠં પશુપતયે યજમાનમૂર્તયે નમઃ ।
૭. ઠં મહાદેવાય સોમમૂર્તયે નમઃ ।
૮. ઠં ઇશાનાય સૂર્યાય નમઃ ।

ઔર પ્રણાલિકા મેં “શ્રી ઉમાયૈ નમઃ” સે પાર્વતી કી પૂજા કરે । ઇસકે

अनन्तर “साङ्गाय सपरिवाराय श्रीशिवाय नमः” कडकर तीन बार शिवलिङ्ग पर गन्धाक्षत चढ्ाये तथा “ ॐ नमः शिवाय” मन्त्र से धूप, दीप, नैवेद्य कर आरती और पुष्पाञ्जलि करे ।

प्राणायाम और ऋष्यादि-षडङ्ग-न्यास-पूर्वक जप करे तथा क्षमा प्रार्थना करे-
अङ्गुलीनं क्रियालीनं विधिनीनं मलेश्वर ।
पूजितोऽसि मलादेव तत्क्षमस्व ममाकृतम् ॥

अयं दानकालस्त्वहं दानपात्रं, भवान् नाथ दाता त्वदन्यं न याचे ।
भवद्भक्तिमन्तःस्थिरां देहि मलयं, कृपाशील शम्भो कृतार्थोऽस्मि
तस्मात् ॥

इति भगवान शिवस्य संक्षिप्त तान्त्रिक उपासना समाप्ता ।

Proofread by Aruna Narayanan

—
Bhagavana Shivasya Tantrika Upasana
pdf was typeset on September 24, 2023
—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

